

Lengyel és francia menekültek Magyarországon a II. világháborúban

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

8. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Baracs Nóra

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	13-14 évesek
Ajánlott időkeret	45 perc
A modul közvetlen célja	Hozzájárulni a „bűnös nemzet” és „Hitler utolsó csatlósa” értékelés egyoldalúságának feloldásához, bemutatva, hogy honfitársaink egy része nehéz körülmények között is kiállt eszményei és értékei mellett. Szembesíteni a tanulókat a szabadság és a felelősség emberi dimenzióival.
A modul témái, tartalma	Témák: Identitás – magyarságtudat; kapcsolatok – együttműködés, szolidaritás, felelősség, segítségnyújtás, tolerancia; konfliktus – szembefordulás a hatalommal, agresszió, háború Tartalom: Lengyel-magyar kapcsolatok a történelmi múltban. Az I. bécsi döntés hatása e kapcsolatokra. Menekültek Magyarországon a II. világháború idején. A befogadás konkrét példái. Naplók és visszaemlékezések.
Megelőző tapasztalat	II. világháború eseményeinek története
Ajánlott továbbhaladási irány	Magyarország nemzetközi kapcsolatai, külföldi emigránsok Magyarországon
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önismerettel összefüggő kompetenciák: autonómia A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: problémaazonosítás, nyitottság Társas kompetenciák: empátia, szolidaritás
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom Tantárgyakhoz: történelem Modulokhoz: Partizánharcok, ellenállási mozgalmak a II. világháborúban (szka208_04); „A hajó megtelt” – menekültek be nem fogadása a II. világháborúban (szka208_06); Mindig van másik út (szka208_07); Holocaust – iskolai emléknap (szka208_14)
Támogató rendszer	Szenyán Erzsébet (szerk.): <i>Menekült-rapszódia</i> . Lengyelek Magyarországon 1939–1945. Széphalom Könyvműhely. Budapest, 2000

Módszertani ajánlás

Mivel az egy tanóra kevés ahhoz, hogy elmélyültebb alkotó munkához is keretet adjon, a házi feladat teszi teljessé a téma feldolgozásának folyamatát, amit így csak a következő óra elején lehet majd lezárni. Ha a tanulóknak rendelkezésére állnak az ehhez szükséges technikai feltételek, a házi feladatként elkészítendő képzeletbeli riportokat hangzó formában vagy videofelvételen is rögzíthetik. Keressük meg a módját

annak, hogy a tanulók megismerhessék egymás alkotásait. A legjobban sikerült otthoni munkákat mások által is hozzáférhetővé lehet tenni: közreadhatjuk az iskolaújságban, bemutathatjuk az iskolarádióban, vagy felolvashatjuk a szülői értekezleten is.

Mivel az óra során felhasználandó forrásszövegek eltérő hosszúságúak, lehetőségünk van arra, hogy kinek-kinek szövegértési rutinjával összhangban álló hosszúságú anyagot adjunk. A feladatkártyák száma viszonylag magas. Ennek az a célja, hogy a naplóírási és riportkészítési feladathoz elegendő háttéranyagot kínáljanak a tanulónak. Ha tehát úgy látjuk, hogy az órán túl sok ez a nyersanyag, akkor nyugodtan lehet kevesebb kártyafajtaival is dolgozni.

Az óra elején megkérdezhetjük, hogy van-e az osztályban olyan, akinek családja rejtegetett valakit, illetve akit menekültként elrejtettek. De a választ ne erőltessük.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Háttérinformációk a magyar-lengyel kapcsolatokról

P2 – Vers (Pilinszky János: Francia fogoly)

P3 – Részlet Anna Frank naplójából

P4 – Ajánlott források a témához

Tanulói segédletek

D1 – Teleki Pál döntése (szöveg)

A szövegből egy példányra van szükség, amit vagy két gyerek használ fel a kiselőadásra való felkészüléshez, vagy maga a tanár.

D2 – Feladatkártyák

Az összesen 11 fajta szövegből annyit kell az órára előkészíteni, hogy minden tanulónak jusson belőlük egy darab. Csoportmunka esetén azonban vigyázni kell arra, hogy az „E” és „J” jelű lapokból minden csoportnak jusson egy-egy példány.

D3 – Feladatlap

Attól függően, hogy csoportokban vagy párokban dolgoznak-e a tanulók, másképp kell előkészíteni a segédletet. Csoportok esetén annyi példányt kell sokszorosítani a lapból, ahány csoport dolgozik vele, páros munka esetén pedig annyit, ahány párba osztható az osztály.

D4 – Memoárkártyák - Minden kártyából csak egy példányra van szükség.